Onderwijs en Examenprogramma cohort 2022

Informatie voor studenten van de opleiding

Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen
Niveau 4
Leerweg: BBL
Crebonummer kwalificatie: 25478

MBO

Krea bo futuro

Inhoudsopgave

1. Welkom op MBO Bonaire! 4
2. Algemene informatie 5
   2.1 Hoe ziet een MBO opleiding op MBO Bonaire eruit? 5
   2.2 Begeleiding op MBO Bonaire 7
3. Opleidingsinformatie Persoonlijk begeleider specifieke delgroepen 8
   3.1 Algemeen opleidingsoverzicht 8
4. Het onderwijsprogramma 9
   4.1 Onderwijsprogramma (leerjaar 1 van leerroute 2 jaar) .....**Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
   4.1 Onderwijsprogramma (leerjaar 2 van leerroute 2 jaar) .....**Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
   4.2 Lessentabel en uren van jouw opleiding 12
5. Ontwikkelingsgericht toetsplan 14
6. Studieadvies en overgangsadvies 16
   6.1 Studieadvies 16
   6.2 Overgangsnormen 17
7. Diploma eisen en Examenprogramma 18
   7.1 Wettelijke eisen voor het MBO diploma 18
   7.2 Uitwerking wettelijke eisen voor diplomering in beslisregel voor dit examenplan 18
   7.3 Examenplan: Overzicht examenonderdelen 19
   7.3.1 Beroepsgerichte examenonderdelen 19
   Vaststelling resultaat per kerntaak 20
   7.3.2 Examenonderdelen generieke eisen voor taal en rekenen 21
   7.3.3 Onderdelen Loopbaan en Burgerschap 23
   7.3.4 Beroepspraktijkvorming (bpv) 23
   7.3.5 Keuzedelen 24
8. Belangrijke informatie over examens 25
   8.1 Examenreglement 25
   8.2 Herkansingen 25
   8.3 Aangepaste examens 25
   8.4 Vrijstellingen 25

Vastgesteld op 1 augustus 2022

door de examencommissie

namens het Bevoegd Gezag van MBO Bonaire

1. Welkom op MBO Bonaire!

Dit is de onderwijs- en examenregeling (OER) van jouw opleiding. Dit OER is leidend voor jouw opleiding op MBO Bonaire. In dit OER vind je zowel algemene informatie over het MBO als specifieke informatie over jouw opleiding. In de algemene informatie lees je hoe opleidingen op het MBO Bonaire in elkaar zitten, op welke manier jij als student begeleid wordt bij ons en bij wie je terecht kunt met vragen.

In de opleidingsinformatie vind je informatie over het programma van jouw opleiding. Alle leeractiviteiten die er tijdens jouw opleiding worden aangeboden vind je in het onderwijsprogramma, een overzicht van alle toetsen, vind je in het toetsplan en een overzicht van alle examens vind je in het examenplan. In het examenplan staat ook welke examens meetellen voor jouw diploma.

Dit OER blijft jouw hele opleiding geldig. Indien er wijzigingen zijn in dit OER wordt je op tijd geïnformeerd door de opleiding. De meest actuele versie van het OER van jouw opleiding kun je vinden op www.mbobonaire.com.

2. Algemene informatie

2.1 Hoe ziet een MBO opleiding op MBO Bonaire eruit?

Een MBO opleiding op MBO Bonaire heeft de volgende onderdelen:

- Theorie- en praktijklessen over het beroep
- Stage (dit noemen we in het MBO BPV of beroepspraktijkvorming)
- Keuzedelen over het beroep, speciale vaardigheden, taal en/of culturele context
- Loopbaan en burgerschap
- Nederlands
- Rekenen
- Engels (niet bij alle opleidingen verplicht)
- Andere talen (niet bij alle opleidingen verplicht)

De theorie- en praktijklessen over het beroep
De lessen op school gaan over de theorie en praktijk van jouw toekomstige beroep. Je krijgt verschillende vakken waarbij je niet alleen uit boeken leert, maar ook oefent in de praktijk. De theorie en de praktijklessen worden gegeven op school, maar vinden ook plaats buiten de school. Je gaat bijvoorbeeld op excursie of krijgt les op een bedrijfslocatie. Voor de meeste vakken moet je ook huiswerk maken en zelfstandig oefenen.

De stage (BPV)
De stage is voor het mbo heel belangrijk. Op de stage leer je werken in een bedrijf of organisatie, leren door te doen. Je wordt daarbij geholpen door een begeleider op de stageplek en een begeleider vanuit school. In het BPV handboek van je opleiding vind je alle informatie over jouw BPV.

Keuzedelen
Iedere mbo student volgt ook keuzedelen tijdens de opleiding. Hierin leer je speciale vaardigheden voor jouw beroep. Een keuzedeel kan (deels) op school, in de stage of als huiswerk gegeven worden.

Voor niveau 4: minimaal 720 studiebelastingsuren

Voor jouw opleiding is er een aantal keuzedelen vastgesteld. Soms wisselt het aanbod nog. Het kan ook voorkomen dat jouw opleiding afwijkt van de keuzedeelverplichting door tijd te besteden aan onderwijs in het kader van persoonlijke, culturele of levensbeschouwelijke vorming.

In de tabellen bij 4.1 'Het onderwijsprogramma' zie je bij het onderdeel 'Keuzedelen' welke er wanneer worden aangeboden en welke keuzes je kunt maken. Bij 7.3.5 vind je de examenplannen voor de keuzedelen waar ook alle werkprocessen benoemd worden.

De volgende Keuzedelen worden aangeboden[1]:

A:

1. Ondernemend gedrag
2. Persoonlijk profileren

Het bevoegd gezag heeft besloten om in het kader van het aanbieden van onderdelen die betrekking hebben op persoonlijke, culturele of levensbeschouwelijke vorming, het vak **Papiaments** aan te bieden in plaats van een derde keuzedeel. De school heeft besloten om voor alle studenten het Keuzedeel 'Ondernemend gedrag' aan te bieden. In verband met het geringe aantal studenten in deze opleiding, worden er behalve 'Persoonlijk profileren', geen verdere Keuzedelen aangeboden voor 'Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen'.

[1] We proberen met ons aanbod van keuzedelen zo goed mogelijk in te spelen op de behoefte van de arbeidsmarkt en onze studenten. Het aanbod van keuzedelen kan hierdoor gewijzigd worden. Uiteraard wordt je hierover tijdig geïnformeerd door school.

Loopbaan en burgerschap
Tijdens je opleiding volg je ook loopbaan en burgerschap: je krijgt daarin, net als bij andere vakken lessen, toetsen/opdrachten en het telt mee voor je diploma.
Bij LOB gaan de lessen over: jouw kwaliteiten, motivatie en toekomstwensen, het plannen van je loopbaan, het vinden van een passende baan of een vervolgopleiding en het uitbreiden en onderhouden van je netwerk.
Bij burgerschap leer je hoe je actief deel kunt uit maken van de Bonairiaanse samenleving. Je werkt bij burgerschap aan vier dimensies: politiek-juridisch, economisch, maatschappelijk & sociaal en vitaliteit. Je kunt voor LOB en Burgerschap toetsen en opdrachten krijgen die meetellen voor een cijfer. Als student moet je voldoen aan de inspanningsverplichting die de opleiding hiervoor heeft gesteld. Er zijn geen aparte examens, maar je krijgt wel een eindbeoordeling.

Nederlands
In het eerste leerjaar begin je altijd met een test om je niveau te bepalen. Je werkt daarna bij Nederlands aan alle taalvaardigheden (lezen, luisteren, schrijven, spreken, gesprekken voeren) op het niveau dat bij je past. Je krijgt regelmatig oefentoetsen, toetsen voor een beoordeling en verderop in je opleiding maak je ook examens.
Het uitgangspunt is dat je op het niveau van je opleiding examen doet.
Op het MBO Bonaire gelden de volgende niveaus:

- Op niveau 2 doe je examen op niveau 1F of 2F
- Op niveau 3 doe je examen op niveau 2F
- Op niveau 4 doe je examen op niveau 3F

Rekenen
In het eerste leerjaar begin je altijd met een test om je niveau te bepalen. Je werkt daarna bij Rekenen aan alle vaardigheden uit de vijf domeinen. Je krijgt regelmatig oefentoetsen, toetsen voor een beoordeling en verderop in je opleiding maak je ook examens.
Het uitgangspunt is dat je op het niveau van je opleiding examen doet.
Hieronder zie je de vijf **domeinen**, elk op het bijbehorende mbo **niveau** 2, 3 of 4

- Grootheden en eenheden;
- Oriëntatie in de twee- en driedimensionale wereld;
- Verhoudingen herkennen en gebruiken;
- Procenten gebruiken;
- Omgaan met kwantitatieve informatie.

Engels bij opleidingen op niveau 4
Binnen alle niveau 4 opleidingen is Engels een generiek vak. Tijdens de lessen werk je aan alle taalvaardigheden (lezen, luisteren, schrijven, spreken, gesprekken voeren). Ook voor Engels krijg je oefentoetsen, toetsen voor een beoordeling en examens.

Beroepsgerichte talen of rekenen
Naast de generieke lessen krijg je soms te maken met beroepsgericht taal of rekenen. Dit verschilt per opleiding. Het kan drie dingen betekenen:

- Een extra taal die je moet leren om je beroep goed te kunnen doen.
- Beroepshandelingen die je in een andere taal moet kunnen uitvoeren.
- Een hoger niveau voor taal en/of rekenen omdat het nodig is voor je beroep.

Leuk, maar hoe zit het nu voor mijn opleiding?
Blader snel door om te ontdekken hoe jouw opleiding in elkaar zit. Ben je nieuwsgierig welke vakken je krijgt en hoe de lesuren verdeeld zijn? Blader dan snel door naar Hoofdstuk 4 Het onderwijsprogramma.

2.2 Begeleiding op MBO Bonaire

In de opleiding is er persoonlijke aandacht en begeleiding voor jou. De opleiding en daarmee dus jouw loopbaan begint al bij de intake. Je doorloopt een intake en je krijgt een studieloopbaanbegeleider (SLB'er). De SLB'er is jouw mentor. Hij of zij begeleidt je tijdens je opleiding en kijkt samen met jou steeds opnieuw naar jouw kwaliteiten, je wensen en je mogelijkheden voor persoonlijke en professionele ontwikkeling. Voor studenten die extra ondersteuning nodig hebben, hebben we extra begeleiding. Bijvoorbeeld bij persoonlijke vragen, studievaardigheden of extra ondersteuning bij taal/rekenen. Hiervoor kun je in contact komen met het supportteam. Wat het meest geschikt is voor jou zoeken we samen uit. Bij je SLB’er kun je meer informatie hierover vragen.

3. Opleidingsinformatie Persoonlijk begeleider specifieke delgroepen

3.1 Algemeen opleidingsoverzicht

In onderstaand schema vind je het algemeen opleidingsoverzicht. Hierin zie je in vogelvlucht op wat voor soort MBO opleiding je zit.
Je vindt hierin onder andere de belangrijkste informatie uit het kwalificatiedossier (in het kwalificatiedossier zijn de eisen voor jouw opleiding landelijk bepaald. Je kunt het hele kwalificatiedossier van jouw opleiding vinden op http://kwalificaties.s-bb.nl/.) Afkortingen: *B=Basis, P= Profiel, K=Kerntaak, W=Werkproces*

Dossier	Maatschappelijke zorg
Crebocode dossier	23181
Versie dossier	Herziening Dossiers 1 augustus 2016
Kwalificatie	Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen
Kwalificatie vanaf	1 augustus 2015
Crebocode kwalificatie	25478

Basis 1-Kerntaak 1: Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg	B1-K1-W1 Inventariseert ondersteuningsvragen van de cliënt B1-K1-W2 Ondersteunt de cliënt bij persoonlijke verzorging B1-K1-W3 Ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden B1-K1-W4 Ondersteunt de cliënt bij dagbesteding B1-K1-W5 Reageert op onvoorziene en crisissituaties B1-K1-W6 Stemt de werkzaamheden af B1-K1-W7 Evalueert de geboden ondersteuning

Basis 1-Kerntaak 2: Werken aan kwaliteit en deskundigheid	B1-K2-W1 Werkt aan de eigen deskundigheid B1-K2-W2 Werkt aan het bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg

Profiel 6-Kerntaak 1: Bieden van ondersteuning aan specifieke doelgroepen	P6-K1-W1 Schrijft het ondersteuningsplan P6-K1-W2 Begeleidt de cliënt bij het versterken van de eigen kracht P6-K1-W3 Ondersteunt de client bij maatschappelijke participatie P6-K1-W4 Betrekt en ondersteunt naastbetrokkenen P6-K1-W5 Voert coördinerende taken uit P6-K1-W6 Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers

Leerweg:	BOL
Instructietaal:	Nederlands
Studielast:	4800 klokuren (Versneld 3200 klokuren)
Instroomrechten:	De instroomrechten voor de opleidingen op MBO Bonaire zijn als volgt: **Opleidingen niveau 2:** Minimaal diploma VMBO basis of een diploma MBO 1 **Opleidingen niveau 3:** Minimaal diploma VMBO kader, overgangsbewijs van HAVO 3 naar 4 of diploma MBO niveau 2 met minimaal *gemiddeld* voldoende op alle onderdelen talen/rekenen op 1F **Opleidingen niveau 4:** Voor een reguliere niveau 4: Minimaal diploma VMBO kader, overgangsbewijs van HAVO 3 naar 4 of diploma MBO 3 waarbij geldt: niet lager dan 1F op *alle* onderdelen talen/rekenen Voor een versnelde niveau 4: minimaal *gemiddeld* voldoende op alle onderdelen talen/rekenen 2F. **Aanvullende eis voor aanmelding BBL** een arbeidscontract bij een erkende werkplek met gecertificeerde leermeester en minimaal 16 klokuren per week BPV.
Wettelijk kader:	Voor het Middelbaar beroepsonderwijs in Caribisch Nederland geldt de WEB BES.

4. Het onderwijsprogramma

Op MBO Bonaire is het schooljaar verdeeld in 4 lesperiodes van 9 of 10 weken. Tijdens iedere lesperiode krijg je les in verschillende vakken en thema's en/of ga je op stage (BPV.) In het onderwijsprogramma hieronder zie je hoe de opleiding is opgebouwd. En in de lessentabel daarna kun je zien hoeveel uren les er gepland zijn per vak.
Het onderwijsprogramma en de lessentabel kunnen tijdens jouw opleiding wijzigen. Indien er een wijziging is wordt je hier tijdig over geïnformeerd.

4.1 Onderwijsprogramma (leerjaar 1 van leerroute 2 jaar)

Het onderwijsprogramma van de bbl-opleiding duurt 2 jaar. Als het de student niet lukt om op tijd af te studeren, zal en een individueel verlengingstraject volgen.

Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Refresh beroep **Ondersteunen van de client 1 (A)** *Clientgegevens verzamelen en wensen inventariseren* *Persoonlijke zorg* *Wonen en huishouden* *Veilig, gezond en ergonomisch werken* *Dagbesteding*	**Verdieping doelgroepen** *Ontwikkelingspsychologie* **Ondersteunen van de client 1 (A)** *Methodieken* *Signaleren* *Observeren* *Rapporteren* **Onvoorziene situaties (D)** *Omgaan met agressie* *Crisisinterventies* *Conflicthantering* *Grensoverschrijdend gedrag*	**Verdieping doelgroepen** *Sociale problematiek* *Verslaving* *Analfabetisme* **Samenwerken, coördineren en evalueren (C)** *Samenwerken* *Overleg op werk* *Adviseren, voorlichten en presenteren* *Werk en planning* *Communiceren*	**Verdieping doelgroepen** *Beperkingen* *Misbruik* *Stoornissen* **Samenwerken, coördineren en evalueren (C)** *Gesprekken voeren* *Feedback* *Overleggen en vergaderen* *Interdisciplinair samenwerken*
Keuzedelen Ondernemend Gedrag	**Keuzedelen** Ondernemend Gedrag	**Keuzedelen** Ondernemend Gedrag	**Keuzedelen** Ondernemend Gedrag
Generieke vakken Nederlands Rekenen Engels ICT SLB Reflectie BPV	**Generieke vakken** Nederlands Rekenen Engels ICT SLB Reflectie BPV	**Generieke vakken** Nederlands Rekenen Engels ICT SLB Reflectie BPV Burgerschap	**Generieke vakken** Nederlands Rekenen Engels ICT SLB Reflectie BPV

4.1 Onderwijsprogramma (leerjaar 2 van leerroute 2 jaar)

Periode 5	Periode 6	Periode 7	Periode 8
Aansturen (E) *Persoonlijk leiderschap* *Coördineren* *Teamwerk* *Nieuwe collega's begeleiden* *Voorlichting, advies en instructie* *Geschiedenis van gezondheidszorg*	Ondersteunen van de client 2 (B) *Contextuele en systeembenadering* *Veranderingsprocessen* *Sociale netwerk* *Ketenzorg* *Motivatietechnieken* *Groepsdynamica* *Interventiemethodieken*	De eigen deskundigheid (F) *Kwaliteitszorgsystemen* *Protocollen m.b.t. gezondheid, hygiëne, veiligheid, incidentmeldingen, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken* *Werkvelden en doelgroepen in relatie tot de beroepsuitoefening* *Feedbackvaardigheden* *Reflectievaardigheden* *Onderzoeksvaardigheden* *Signaleren en actie ondernemen*	Verdieping en verrijking
Keuzedelen Papiaments Persoonlijk profileren	**Keuzedelen** Papiaments Persoonlijk profileren	**Keuzedelen** Papiaments Persoonlijk profileren	**Keuzedelen** Papiaments Persoonlijk profileren
Generieke vakken Nederlands Rekenen Engels SLB Reflectie BPV	**Generieke vakken** Nederlands Rekenen Engels SLB Reflectie BPV	**Generieke vakken** Nederlands Rekenen Engels SLB Reflectie BPV	**Generieke vakken** Nederlands Rekenen Engels SLB Reflectie BPV

4.2 Lessentabel en uren van jouw opleiding

Persoonlijk Begeleider Specifieke Doelgroepen BBL								
	Jaar 1 (22-23)				Jaar 2 (23-24)			
Aantal weken:	9	10	9	10	9	10	9	10
Generieke Vakken								
Nederlands	2	2	2	2	2	2	2	2
Rekenen	2	2	2	2	2	2	2	2
Engels	2	2	2	2	2	2	1	1
Burgerschap			1					
ICT	1	1						
SLB/ RBPV	1	1	1	1	1	1	1	1
Beroepsgerichte Vakken								
Theorie/ Praktijk	3	3	3	3	3	3	3	3
BPV (*klokuren!!*)	16	16	16	16	16	16	16	16
Keuzedeel 1: Ondernemend gedrag	2	2	2	2				
Keuzedeel 2: Persoonlijk profileren					1	1	1	1
3: Papiaments (zie pagina 23)					1	1	1	1
Aantal weken	9	10	9	9	9	10	9	9
Generieke vakken per week	8	8	8	7	7	7	6	6
Beroepsgerichte vakken per week	3	3	3	3	3	3	3	3
Keuzedelen	2	2	2	2	2	2	2	2
Totaal lesuren per week	13	13	13	12	12	12	11	11
Totaal (*klokuren*) BPV per week	16	16	16	16	16	16	16	16
Totaal lesuren per periode	117	130	117	108	108	120	99	99
Totaal *klokuren* per periode	88	98	88	81	81	90	74	74

	Jaar 1	Jaar 2
Begeleide uren op school	354	320
BPV	610	610
Totaal begeleide uren	964	930
Onbegeleide uren	636	671
Totaal per jaar	1600	1600
Totaal opleiding	3200	

Om je diploma te behalen moet je voldoende uren maken op school en op de stage en daarnaast doe je regelmatig huiswerk. In de tabel zie je het daarom totaal aantal uren voor jouw opleiding.

BOT: dit is de begeleide onderwijstijd op school (de uren voor lessen, toetsen, examens)
BPV: dit is de tijd voor de verschillende stages
Zelfstandig: dit is de tijd die je zelfstandig besteedt aan huiswerk en leren.
Totaal: dit is alle tijd van BOT, BPV en zelfstandig werken bij elkaar opgeteld.

5. Ontwikkelingsgericht toetsplan

Iedere periode krijg je een of meerdere toetsen die horen bij de vakken waarin je les krijgt. De resultaten die je behaalt voor deze toetsen wegen mee voor de overgang naar het volgende leerjaar en bereiden je voor op de examens. Hieronder zie je per leerjaar welke toetsen je krijgt en wat de weging is voor de overgang naar het volgende leerjaar.

Toetsplan leerjaar 1 & 2								
Vak	**Periode**	**Naam toets**	**Toetsvorm**	**Duur**	**Locatie**	**We-ging**	**Resul-taat**	**herkansbaar**
AGO	2	**Ondersteunen van de cliënt 1** De student laat zien dat hij of zij de wensen van de cliënt kan inventariseren en de cliënt ondersteunen bij: - Persoonlijke verzorging - Wonen en Huishouden - Dagbesteding	Praktijk	n.t.b.	BPV / School	1	OVG	Ja
	3	**Kennis van de doelgroepen** De student laat zien dat hij of zij kennis van de doelgroepen heeft op niveau van een beginner, gevorderd en startbekwaam.	Diagnostisch op niveau	n.t.b.	BPV / School	1	OVG	Ja
	4	**Samenwerken, evalueren en coördineren** De student laat zien dat hij of zij kan samenwerken, evalueren en coördineren.	Praktijk	n.t.b.	BPV / School	1	OVG	Ja
	4	**Onvoorziene situaties** De student laat zien dat hij of zij kan omgaan met onvoorziene en crisissituatie.	Praktijk	n.t.b.	BPV / School	1	OVG	Ja
	5	**Aansturen** De student laat zien dat hij of zij anderen kan aansturen, zoals collega's, stagiaires en vrijwilligers.	Praktijk	n.t.b.	BPV / School	1	OVG	Ja
	6	**Ondersteunen van de cliënt 2** De student laat zien dat hij of zij: - een ondersteuningsplan kan schrijven - een cliënt kan begeleiden in eigen kracht - maatschappelijke participatie kan stimuleren - naasten kan betrekken	Praktijk	n.t.b.	BPV / School	1	OVG	Ja
	7	**Kennis van de doelgroepen** De student laat zien dat hij of zij kennis van de doelgroepen heeft op niveau van een beginner, gevorderd en startbekwaam.	Diagnostisch op niveau	n.t.b.	BPV / School	1	OVG	Ja

	7	**De eigen deskundigheid** De student laat zien dat hij of zij werkt aan de eigen deskundigheid en kwaliteitszorg.	Praktijk	1 uur	BPV / School	1	OVG	Ja
NED	1	Spreken kwalificerende toets 2F	Mondeling	10 min	School	1	Cijfer	Ja
	2	Lezen TH2	Schriftelijk	45 min	School	1	Cijfer	Ja
	3	Schrijven TH1	Schriftelijk	90 min	School	1	Cijfer	Ja
	4	Luisteren TH2	Schriftelijk	45 min	School	1	Cijfer	Ja
		Gemiddelde periode 1 tot en met 4						
ENG	1	Luisteren B1	Schriftelijk	30 min	School	1	Cijfer	Ja
	1	Lezen B1	Schriftelijk	60 min	School	1	Cijfer	Ja
	2	Grammatica	Schriftelijk	45 min	School	1	Cijfer	Ja
	2	Schrijven A2	Schriftelijk	60 min	School	1	Cijfer	Ja
	3	Debate	Mondeling	35 min	School	1	Cijfer	Ja
	4	Coverletter	Schriftelijk	90 min	School	1	Cijfer	Ja
	4	Vocabulaire	Schriftelijk	45 min	School	1	Cijfer	Ja
		Gemiddelde periode 1 tot en met 4						
BUR	3	Blok BBL	Schriftelijk	P3	School	1	V / NV	Ja
K-OND	1	Voortgang ondernemend gedrag	Voortgang	Periode 1	School	1	OVG	Ja
	2	Voortgang ondernemend gedrag	Voortgang	Periode 2	School	1	OVG	Ja
	3	Voortgang ondernemend gedrag *Examen in periode 4*	Voortgang	Periode 3	School	1	OVG	Ja
K-PRO	7	Profileren	Digitaal	n.t.b.	School	1	OVG	Ja
PAP	5	Ortografia	Schriftelijk	90 min	School	1	Cijfer	Ja
	6	Skirbi	Schriftelijk	90 min	School	1	Cijfer	Ja
	7	Skucha/Lesa	Schriftelijk	90 min	School	1	Cijfer	Ja
	8	Abilidat Oral	Mondeling	n.t.b.	School	1	Cijfer	Ja
		Gemiddelde periode 1 tot en met 4						
REK	2	Ondersteunende vaardigheden	Digitaal	n.t.b.	School	1	Cijfer	Ja
	3	Domeintoets 1	Digitaal	n.t.b.	School	1	Cijfer	Ja
	4	Domeintoets 2	Digitaal	n.t.b.	School	1	Cijfer	Ja
	5	Domeintoets 3	Digitaal	n.t.b.	School	1	Cijfer	Ja
	5	Domeintoets 4	Digitaal	n.t.b.	School	1	Cijfer	Ja
	6	Domeintoets 5	Digitaal	n.t.b.	School	1	Cijfer	Ja

		Gemiddelde periode 2 tot en met 6

6. Studieadvies en overgangsadvies

6.1 Studieadvies

Per leerjaar krijg je 2x een studieadvies[1] (na periode 2 en na periode 4)[2]. Het docententeam kijkt hierbij naar jouw **resultaten**, je **aanwezigheid**, je **inzet** en **beroepshouding** op school en in het leerbedrijf.

Positief Studieadvies (GROEN)

Als het gewoon goed gaat op school krijg je een positief studieadvies. De docenten vertrouwen erop dat je goed aan het werk bent om jouw diploma te kunnen halen.

Een positief studieadvies krijg je als…

- Je beroepsgerichte vakken op school gemiddeld voldoende zijn[3]
- Je generieke vakken (de talen, rekenen, loopbaan en burgerschap) gemiddeld voldoende zijn
- Je aanwezigheid op school en stage voldoende is (ten minste 80% aanwezig)
- Je inzet en beroepshouding op school en/of stage goed zijn

Voorwaardelijk Studieadvies (GEEL)

Gaat het niet allemaal goed, dan kun je een waarschuwing krijgen. Er worden dan afspraken met je gemaakt om te verbetering, omdat je anders het diploma mogelijk niet gaat halen. Waar nodig kun je ook extra ondersteuning krijgen, zoals bijvoorbeeld bijles of hulp bij het plannen van je schoolwerk.

Een voorwaardelijk studieadvies krijg je als…

- Je beroepsgerichte vakken op school gemiddeld onvoldoende zijn
- Je generieke vakken gemiddeld onvoldoende zijn
- Je aanwezigheid op school en stage onvoldoende is (minder dan 80% aanwezig)
- Je inzet en beroepshouding op school en/of stage onvoldoende zijn

Negatief Studieadvies (ROOD)

Lukt het na je voorwaardelijk studieadvies niet om te verbeteren, dan kan je uiteindelijk ook een (bindend) negatief studieadvies krijgen. De school kan dan besluiten dat met de opleiding moet stoppen.

Een negatief studieadvies krijg je als…

- Je al eerder een voorwaardelijk studieadvies hebt gekregen
- Eén of meerdere afspraken die met jou gemaakt zijn niet zijn nagekomen
- Het resultaat van meer dan 50% van toetsen/opdrachten is een onvoldoende
- Het resultaat van je beroepsgerichte *en/of* generieke vakken blijft onvoldoende
- Je aanwezigheid op school en stage blijft onvoldoende (<80%)
- Je inzet en beroepshouding op school en/of stage blijft onvoldoende

Onderstaande aspecten worden meegewogen:

- Je voldoet aan één of meerdere van bovenstaande criteria.
- Je persoonlijke omstandigheden zijn meegewogen.

- Je bent besproken in het docententeam en het docententeam is gezamenlijk tot bovenstaande conclusie gekomen.
- Je hebt meerdere begeleidingsmomenten gehad.
- Je hebt ten minste 6 weken verbeteringtermijn gehad.

[1]**LET OP!** Dit zijn richtlijnen. De school mag afwijken van deze richtlijnen indien er onderbouwing is.
[2]De school kan ten alle tijden ervoor kiezen om eerder een studieadvies te geven als daar aanleiding voor is.
[3]Een 'O' telt als een 2; een 'M' telt als een 4; een 'V' telt als een 6; een 'G' telt als een 8.

6.2 Overgangsnormen

De opleiding heeft bepaald wat de overgangsnormen zijn om door te kunnen stromen naar het volgende leerjaar. De overgangsnormen voor jouw opleiding staan hieronder beschreven.

Overgang leerjaar 1 naar leerjaar 2:

- Praktijktoetsen afgerond voor overgang leerjaar
- Loopbaan & Burgerschap: alle dimensies afgerond
- Vaktheorie: gemiddeld VOLDOENDE
- Practicum: alle opdrachten VOLDAAN
- Generieke vakken: voortgang VOLDOENDE

7. Diploma eisen en Examenprogramma

Op de volgende pagina's vind je alle informatie die je nodig hebt om je diploma te behalen. Je vindt hieronder eerst de diploma eisen en op de volgende pagina's het examenprogramma dat hierbij hoort.

7.1 Wettelijke eisen voor het MBO diploma

Om in aanmerking te komen voor het MBO diploma moet je voldoen aan alle 'kwalificatie-eisen.' Dit zijn wettelijke eisen.

Het gaat om de volgende onderdelen:

- Beroepsgerichte eisen: Een voldoende of goed per kerntaak. Voor sommige beroepen zijn er nog extra branche- of wettelijke vereisten.
- Generieke eisen taal & rekenen: Een oordeel per vaardigheid of domein, volgens de eisen die geldend zijn voor het betreffende cohort.
- Loopbaan en Burgerschap: voldoen aan de inspanningseisen van de opleiding.
- Beroepspraktijkvorming (BPV): met een voldoende afsluiten, het leerbedrijf beslist mee over de beoordeling.
- Keuzedelen: examen doen voor alle keuzedelen, het resultaat mag onvoldoende zijn. (NB: vanaf 1 augustus 2016)

7.2 Uitwerking wettelijke eisen voor diplomering in beslisregel voor dit examenplan

Maar wat betekenen die wettelijke eisen nu concreet voor jouw opleiding? Wanneer heb jij je diploma behaald?
Je vindt het antwoord op deze vraag in de tabel hieronder. Voor jouw opleiding op MBO Bonaire geldt dat je moet voldoen aan de volgende diplomeringseisen:

	Onderdeel	**Beslisregel/bewijzen**
1.	Beroepsgerichte eisen	*alle drie de kerntaken zijn met een voldoende of goed afgerond (compensatie is niet mogelijk)*
2.	Generieke taal- en rekenvaardigheden*	*Voor **Nederlands** heb je de examens van de 5 deelvaardigheden afgelegd. Het streefniveau is 3F** *Voor **Engels** heb je de examens Schrijven, Spreken en Gesprekken voeren op het streefniveau A2 en Lezen en Luisteren op het streefniveau B1 afgelegd** *Voor **Rekenen** heb je het examen (of de deelexamens) voor de 5 rekendomeinen op het streefniveau 4 afgelegd**
3.	Loopbaan en Burgerschap	*Je hebt voldaan aan de (vijf) inspanningseisen van de opleiding*
4.	Beroepspraktijkvorming (BPV)	*Alle gelopen twee stages tijdens je opleiding zijn afgesloten met 'behaald'*
5.	Keuzedelen	*Van elk gevolgd Keuzedeel heb je het examen afgelegd*

**Als bij de start van de niveau 4 opleiding blijkt dat het gevraagde generieke examenniveau voor Nederlands, Engels en/of Rekenen niet haalbaar zal zijn, komt de student in een leertraject. De examinering zal plaatsvinden in overeenstemming met het niveau van het leertraject. Deelname aan dit leertraject is verplicht.*

7.3 Examenplan: Overzicht examenonderdelen

Om te voldoen aan de diploma eisen doe je examens. Het examenprogramma van jouw opleiding vind je hieronder. Als de periode waarin een examen gepland staat wijzigt, ontvang je daarvan tijdig bericht.

7.3.1 Beroepsgerichte examenonderdelen

Examenplan Beroepsgerichte examenonderdelen									
Examens en code	**vorm**	**Kerntaak / werkprocessen**	**Exameninhoud** - **Werkprocessen** - **Vakkennis & vaardigheden**	**Periode afname**	**Duur examen**	**Plaats afname**	**Resultaat**	**Weging**	**Eind resultaat**
22PBSD4-A	Praktijk en gesprek	B-K1-W1 B-K1-W2 B-K1-W3 B-K1-W4	**Ondersteunen van de cliënt 1** *Productbeoordelingen* Verslag met ondersteuningsvragen van een cliënt Examengesprek Voorbereiding: 2 weken	3	120 min.	BPV / School	O/V/G	1	Behaald
22PBSD4-B	Praktijk en gesprek	P-K1-W1 P-K1-W2 P-K1-W3 P-K1-W4	**Ondersteunen van de cliënt 2** *Productbeoordelingen* Het ondersteuningsplan Verantwoordingsverslag over de geboden ondersteuning Examengesprek Voorbereiding: 2 tot 4 weken	8	120 min	BPV / School	O/V/G	1	Behaald
22PBSD4-C	Praktijk	B-K1-W6 B-K1-W7 P-K1-W5	**Samenwerken, evalueren en coördineren** *Productbeoordelingen* Evaluatieverslag Voorbereiding: 2 tot 4 weken	4	60 min	BPV / School	O/V/G	1	Behaald
22PBSD4-D	Praktijk	B-K1-W5	**Onvoorziene situaties** *Productbeoordelingen* Verantwoordingsverslag	5	60 min	BPV / School	O/V/G	1	Behaald
22PBSD4-E	Praktijk en gesprek	P-K1-W6	**Aansturen** Praktijkexamen en gesprek	6	2 tot 4 weken <ntb> min	BPV / School	O/V/G	1	Behaald
22PBSD4-F	Praktijk en gesprek	B-K2-W1 B-K2-W2	**De eigen deskundigheid** *Productbeoordelingen* Persoonlijk ontwikkelplan Voorstel Kwaliteitsverbetering	7	2 tot 4 weken 60 min	BPV / School	O/V/G	1	Behaald

Vaststelling resultaat per kerntaak

Kerntaak	Werkproces	Code examen	Naam examen	Periode afname	Resultaat	Eindresultaat
B1-KT1	W1	22PBSD4-A	Ondersteunen van de cliënt 1	3	O/V/G	V = minimaal 7 x 'V' G = minimaal 4 x 'G' en 3 x V'
	W2	22PBSD4-A	Ondersteunen van de cliënt 1	3	O/V/G	
	W3	22PBSD4-A	Ondersteunen van de cliënt 1	3	O/V/G	
	W4	22PBSD4-A	Ondersteunen van de cliënt 1	3	O/V/G	
	W5	22PBSD4-D	Onvoorziene situaties	5	O/V/G	
	W6	22PBSD4-C	Samenwerken, evalueren en coördineren	4	O/V/G	
	W7	22PBSD4-C	Samenwerken, evalueren en coördineren	4	O/V/G	
B1-KT2	W1	22PBSD4-F	De eigen deskundigheid	8	O/V/G	V = minimaal 2 x 'V' G = minimaal 2 x 'G'
	W2	22PBSD4-F	De eigen deskundigheid	8	O/V/G	
P6-KT1	W1	22PBSD4-B	Ondersteunen van de cliënt 2	7	O/V/G	V = minimaal 6 x 'V' G = minimaal 4 x 'G' en 2 x V'
	W2	22PBSD4-B	Ondersteunen van de cliënt 2	7	O/V/G	
	W3	22PBSD4-B	Ondersteunen van de cliënt 2	7	O/V/G	
	W4	22PBSD4-B	Ondersteunen van de cliënt 2	7	O/V/G	
	W5	22PBSD4-D	Onvoorziene situaties	5	O/V/G	
	W6	22PBSD4-E	Aansturen	8	O/V/G	

7.3.2 Examenonderdelen generieke eisen voor taal en rekenen

Examenplan Nederlands								
Code	**Examenvorm**	**Vaardigheid**	**Niveau**	**Periode afname**	**Duur examen**	**Plaats afname**	**Resultaat + weging (1 decimaal)**	**Eind-resultaat (geheel cijfer)**
MBO Nederlands 3F	Centraal examen	Lezen & Luisteren	3F	7	120 minuten	MBO Bonaire	Cijfer 1x	cijfer 1x
Deviant_NED_IE_Schrijven_3F_004-A Deviant_NED_IE_Schrijven_3F_004-C Deviant_NED_IE_Schrijven_3F_004-D	Instellingsexamen	Schrijven	3F	7	120 minuten	MBO Bonaire	cijfer 1x	cijfer 1x
Deviant_NED_IE_Spreken_3F_004-A Deviant_NED_IE_Spreken_3F_004-B	Instellingsexamen	Spreken	3F	7	15 minuten	MBO Bonaire	cijfer 1x	
Deviant_NED_IE_Gesprekken_3F_004-A Deviant_NED_IE_Gesprekken_3F_004-B	Instellingsexamen	Gesprekken voeren	3F	7	15 minuten	MBO Bonaire	cijfer 1x	

Examenplan Engels Generiek								
Code	**Examenvorm**	**Vaardigheid**	**Niveau**	**Periode afname**	**Duur examen**	**Plaats afname**	**Resultaat + weging (1 decimaal)**	**Eindresultaat (geheel cijfer)**
Engels Lezen B1 (E) – 1 Engels Lezen B1 (E) – 2 Engels Lezen B1 (E) – 3	Instellingsexamen	luisteren	B1	7 / 8	40 min	School	cijfer 1x	Cijfer 1x
Engels Luisteren B1 (E) – 1 Engels Luisteren B1 (E) – 2 Engels Luisteren B1 (E) – 3	Instellingsexamen	lezen	B1	7 /8	40 min	School	cijfer 1x	
Engels Schrijven A2 – 1 (E) Engels Schrijven A2 – 002 (E) Engels Schrijven A2 – 003 (E) Engels Schrijven A2 – 004 (E) Engels Schrijven A2 – 005 (E)	Instellingsexamen	gesprekken voeren	A2	7 /8	60 min	School	cijfer 1x	Cijfer 1x
Engels Spreken A2 (E) – 1 Engels Spreken A2 IE – 001 Engels Spreken A2 IE – 002 Engels Spreken A2 IE – 003 Engels Spreken A2 IE – 004 Engels Spreken A2 IE – 005 Engels Spreken A2 IE – 006	Instellingsexamen	spreken	A2	7 /8	Geen tijdslimiet	School	cijfer 1x	
Engels Gesprekken A2 (E) – 1 Engels Gesprekken A2 IE – 001 Engels Gesprekken A2 IE – 002 Engels Gesprekken A2 IE – 003 Engels Gesprekken A2 IE – 004 Engels Gesprekken A2 IE – 005 Engels Gesprekken A2 IE – 006 Engels Gesprekken A2 IE – 007	Instellingsexamen	schrijven	A2	7 /8	Geen tijdslimiet	School	Cijfer 1x	

Examenplan Rekenen							
Code	**Examenvorm**	**Vaardigheid**	**Niveau**	**Periode afname**	**Duur examen**	**Plaats afname**	**Eindresultaat (geheel cijfer)**
<code>	Instellingsexamen	-Grootheden en eenheden -De twee-en driedimensionale wereld -Verhoudingen herkennen en gebruiken -Procenten gebruiken -Omgaan met kwantitatieve informatie	4	7 / 8	<Nog niet bekend>	School	Cijfer

7.3.3 Onderdelen Loopbaan en Burgerschap

Examenplan Loopbaan en Burgerschap (Burgerschap is niet ingedeeld per dimensie, maar bij elk blok hoort een overkoepelend thema. Binnen elk thema komt meerdere dimensies aan bod)					
Code	**Dimensies**	**Bewijsstuk**	**Periode**	**Plaats**	**Resultaat**
22LPB	Eindgesprek Loopbaan 'De reflecterende beroepsbeoefenaar'	Bewijs eindgesprek	8	School	Voldaan/ niet voldaan
22BUR-1	Blok 'Master your life' *	Bewijs afronding blok1	3	School	Voldaan/ niet voldaan
22BUR-2	Blok 'Inclusiviteit' *	Bewijs afronding blok 2	3	School	Voldaan/ niet voldaan
22BUR-3	Blok 'Levenshuis' *	Bewijs afronding blok 3	3	School	Voldaan/ niet voldaan
22BUR-4	Blok 'Blue Destination / Duurzaamheid' *	Bewijs afronding blok 4	3	School	Voldaan/ niet voldaan
22BUR-5	Blok 'Onderzoek' *	Bewijs afronding blok 5	3	School	Voldaan/ niet voldaan

7.3.4 Beroepspraktijkvorming (bpv)

Examenplan Beroepspraktijkvorming					
bpv-onderdeel	**Beschrijving van het bpv-onderdeel**	**Periode**	**Duur**	**Manier van beoordelen**	**Resultaat**
BPV-1	De volgende werkprocessen worden geoefend: Basisdeel, Kerntaak 1: Werkproces 1 t/m 7 Basisdeel, Kerntaak 2: Werkproces 1 en 2	1 t/m 4	Min. 16 uur	De leermeester in samenwerking met de stagebegeleider en de docent beoordelen a.d.h.v. beoordelingslijsten	Behaald / Niet Behaald
BPV-2	Profieldeel, Kerntaak 1: Werkproces 1 t/m 6	5 t/m 8	Min. 16 uur	De leermeester in samenwerking met de stagebegeleider en de docent beoordelen a.d.h.v. beoordelingslijsten	Behaald / Niet Behaald

7.3.5 Keuzedelen

Examenplan Keuzedelen						
Code	**Examenvorm**	**Exameninhoud / werkprocessen**	**Periode afname**	**Duur examen**	**Plaats afname**	**Resultaat**
K0072	Proeve	***Ondernemend Gedrag*** *(alle studenten)* *Toont ondernemend gedrag voor innovatie in beroepsuitoefening en werkomgeving* D1-K1-W1 Onderzoekt zichzelf, zijn (werk)omgeving en verbetermogelijkheden D1-K1-W2 Signaleert mogelijkheden voor verandering en innovatie D1-K1-W3 Neemt initiatieven in en voor zijn werk	Periode 4	Examen-opdracht & CGI 90 minuten	School / Extern	Onvoldoende/ Voldoende/ Goed
K0877	Proeve	***Persoonlijk profileren*** D1-K1-W1: Onderzoekt zichzelf D1-K1-W2: Verkent de ontwikkelingen in de wereld waar hij deel van uitmaakt en zoekt daarin zijn mogelijkheden D1-K1-W3: Levert een bijdrage aan de wereld en zijn directe leefomgeving	Periode 8	n.t.b.	School / BPV	Onvoldoende/ Voldoende/ Goed

Het bevoegd gezag heeft besloten om in het kader van het aanbieden van onderdelen die betrekking hebben op persoonlijke, culturele of levensbeschouwelijke vorming, het vak **Papiaments** aan te bieden in plaats van een derde keuzedeel.
De school heeft besloten om voor alle studenten het Keuzedeel 'Ondernemend gedrag' aan te bieden. In verband met het geringe aantal studenten in deze opleiding, worden er behalve 'Persoonlijk profileren', geen verdere Keuzedelen aangeboden voor 'Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen'.

8. Belangrijke informatie over examens

8.1 Examenreglement

Iedere opleiding heeft regels voor het onderwijs en de examens. Het examenreglement van MBO Bonaire kun je vinden op de website. Daarin staat bijvoorbeeld hoe lang het duurt voordat je de uitslag van een examen krijgt, of wat je moet doen als je het niet eens bent met de uitslag. Ook regels over herkansingen, vrijstellingen of aangepaste examens vind je daar. De korte uitleg staat hieronder.

8.2 Herkansingen

Op het MBO Bonaire doe je op geplande momenten examen. Je hebt recht op één herkansing na het eerste examen. Als je ingeschreven staat als extraneus (een student die geen onderwijs volgt maar alleen examens doet) heb je geen recht op een herkansing na een examen.
Een extra herkansing aanvragen kan alleen als er sprake was van overmacht. Het aanvragen van een extra herkansing doe je bij de teamexamencommissie (TEC) van jouw opleiding.

8.3 Aangepaste examens

Het MBO Bonaire biedt studenten de mogelijkheid om op een aangepaste manier te examineren. Dit kan bijvoorbeeld als je dyslexie hebt. De TEC kan dan beslissen om een aanpassing te doen. Je kunt dan denken aan een examen met grotere letters of een verlenging van de examenduur. Voor alle aanpassingen geldt, dat de student deze aanvraagt bij de TEC.

8.4 Vrijstellingen

Ook voor het aanvragen van vrijstellingen kun je terecht bij de TEC. Je kunt een verzoek indienen als je bijvoorbeeld in een vorige MBO opleiding resultaten hebt gehaald die mee kunnen tellen voor je huidige opleiding. Bij het bepalen van vrijstellingen kijkt de TEC bijvoorbeeld of de resultaten echt overeenkomen met de eisen van de opleiding die je nu volgt. En hoe lang geleden je de eerdere resultaten hebt behaald en of die resultaten nu nog geldig zijn.